

Van: Oppers, Alida
Verzonden: dinsdag 19 juni 2018 22:35
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Re: Examen casus: vmbo Maastricht

Ik bel je morgenochtend even!

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 19 jun. 2018 om 21:44 heeft [REDACTED] <[REDACTED]@minocw.nl> het volgende geschreven:

Ha Alida,

Ik sprak in de loop van de avond nog even met [REDACTED] en Arie. Aanvullend op onderstaande kwamen we op twee (mogelijke) extra acties:

1. Wanneer informeren we de Kamer en hoe?

Onze inschatting is dat [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

2. Hoe managen we de reactie van ouders/ leerlingen

Een tweede punt is dat de school mogelijk de ouders niet goed of compleet informeert en dat ouders de behoefte hebben aan een onafhankelijke plek om met hun vragen naartoe te gaan. Arie vroeg of we daar over na willen denken. Ik zal sowieso eens mijn licht opsteken bij de inspectie hierover.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
[REDACTED]

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag
Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

M: 06- [REDACTED]
[REDACTED]@minocw.nl

www.rijksoverheid.nl/ocw
twitter.com/MinOCW

Wilt u op de hoogte blijven van OCW nieuws? Meld u zich dan aan voor de [persberichtenservice](#), zodat u de persuitnodigingen en -berichten van het ministerie van OCW in uw mail ontvangt. U kunt OCW tevens volgen op [Twitter](#) en via [Facebook](#).

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "[REDACTED]" <[REDACTED]@minocw.nl>

Datum: 19 juni 2018 om 18:00:53 CEST

Aan: "Oppers, Alida" <[REDACTED]@minocw.nl>, [REDACTED]

[REDACTED]@minocw.nl>, [REDACTED]@minocw.nl>, [REDACTED]

[REDACTED]@minocw.nl>, [REDACTED]

[REDACTED]@minocw.nl>, [REDACTED]@minocw.nl>, [REDACTED]

[REDACTED]@minocw.nl>, [REDACTED]

[REDACTED]@minocw.nl>

Kopie: "[REDACTED]" <[REDACTED]@minocw.nl>

Onderwerp: Examencasus: vmbo Maastricht

Beste allen,

Hierbij informeer ik jullie over een nieuwe examencasus, wederom in het vmbo. Hieronder treffen jullie aan: een situatieschets, [REDACTED] de lijn van handelen in deze casus, en achtergrondinformatie.

De lijn hieronder is afgestemd tussen het departement en de inspectie, zowel door beleid als door woordvoering. De inspectie doet de afstemming met de school.

De komende dagen ben ik vanuit beleid het aanspreekpunt in deze casus. Morgenochtend om 08.30u bel ik met de inspectie voor een update. Ik informeer jullie als er ontwikkelingen te melden zijn.

Als jullie vragen hebben of meer toelichting willen, dan weten jullie mij te vinden!

Groet,

[REDACTED]

Situatieschets

- Deze casus speelt op het vmbo-Maastricht, een samenwerking van een tweetal vmbo-scholen (Sint Maarten-27ZH00 en Porta Mosana-27VG01) vallend onder het bestuur LVO (41391). Onder dit bestuur vallen in totaal 32 scholen.
- Er zitten circa 370 vmbo eindexamenkandidaten op deze scholen.
- Naar aanleiding van een melding [REDACTED] heeft de inspectie ontdekt dat er [REDACTED] sprake is van een onrechtmatige deelname aan het centraal examen, omdat het schoolexamen voor een groot gedeelte nog niet was afgerond. [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- De inspectie heeft het bestuur van de school verzocht om dit geval te onderzoeken, waarbij het bestuur concludeerde dat dit type vraagstukken qua verantwoordelijkheid bij docenten en leerlingen liggen, die dit zelf moeten oplossen.

- [illegible]

- De inspectie heeft uitgezocht dat er vooralsnog geen diploma's zijn uitgereikt. De diploma-uitreiking voor de vmbo-GL/TL'ers staat gepland op 29 juni; de diploma-uitreiking voor vmbo-BB/KB op 4 juli.
- De inspectie probeert, met medewerking van de school, een export te krijgen van de gegevens van alle vmbo-eindexamenkandidaten uit Magister, zodat de inspectie haar onderzoek kan uitvoeren voor alle 370 kandidaten.
- Zo snel als mogelijk zal de inspectie deze gegevens filteren op de leerlingen bij wie wel iets aan de hand is en die binnen de 'onderzoeksgroep' vallen en de leerlingen bij wie niets aan de hand

is en die naar de diploma-uitreiking kunnen/of definitief gezakt zijn. De inspectie streeft ernaar deze eerste filtering donderdag a.s. af te hebben. Tot die tijd worden leerlingen nog niet geïnformeerd en wordt de school gevraagd terughoudend te zijn met dit te communiceren -binnen en buiten de school-.

- De school wordt sowieso door de inspectie gevraagd terughoudend om te gaan met de pers.
- Zodra duidelijk is hoe groot de onderzoeksgroep is, kan worden ingeschat hoeveel tijd het kost om het vervolgonderzoek uit te voeren en per leerling een beeld te hebben van waar eventueel herstel nodig zou zijn.
- De inspectie zal dan aangeven dat lopende dit onderzoek er geen diploma's uitgereikt kunnen worden aan de leerlingen in de onderzoeksgroep (op basis van art. 43 uit het EBVO).
- Vervolgens wordt aan de leerlingen gecommuniceerd over de mogelijk impact: wel of niet herstellen van schoolexamens mogelijk / wel of niet nog deelnemen aan centrale examens in tijdvakken 2 en 3.
  - Het 2e tijdvak voor GL/TL is 21 juni afgelopen. Digitale examens BB/KB kunnen door scholen zelf ingepland worden tm 7 juli.
  - Het 3e tijdvak voor vmbo vindt plaats verspreid over 8 t/m 17 augustus.

Achtergrondinformatie

- Op één van de scholen (Porta Mosana) heeft een docent in 2014 examenfraude gepleegd door het leerlingenwerk aan te passen tijdens de correctie, in het voordeel van leerling(en?). Dit is toen vrij aanwezig geweest in de regionale pers.
- De inspectie geeft aan dat er veel reuring is bij vmbo Maastricht, vanwege het samengaan van scholen in dit verband, onder dit bestuur. Ik heb begrepen van woordvoering dat er ook e.e.a. speelt rond het inkrimpen van het personeelsbestand van de school/scholen.
https://www.limburger.nl/cnt/dmf20180420_00060168/leerlingen-porta-mosana-starten-petitie-voor-behoud-leraren
- Naar aanleiding van deze casus kan de inspectie besluiten tot het uitvoeren van een breed kwaliteitsonderzoek naar de kwaliteitszorg/kwaliteitscultuur op de scholen die vallen onder dit bestuur.

■■■■■ ■■■■■

■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■

Directie Voortgezet Onderwijs // Afdeling onderwijsinhoud en -kwaliteit
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

☎ ■■■■■

■■■■■@minocw.nl

Rijnstraat 50, Den Haag (hoftoren), 10^e verdieping.

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 20 juni 2018 21:33
Aan: [REDACTED] Pinkster, H.; [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: RE: Input voor hoe omgegaan kan worden met de casus vmbo Maastricht
Urgentie: Hoog
Gevoeligheid: Vertrouwelijk

Hallo [REDACTED], Hariët en [REDACTED],

Hierbij een terugkoppeling over de omvang van de voorliggende kwestie. Om maar gelijk met de deur in huis te vallen, bij zo'n beetje alle leerlingen (circa 370) is er sprake van gaten in de PTA's. Zonder toelichting van de school op onze bevindingen van vandaag kunnen we geen concrete en juiste informatie geven. Morgen reizen we met vier mensen richting Maastricht, om met name de omvang van de in te halen SE's daadwerkelijk te kunnen vaststellen.

Maar wat ik op dit moment wel kan opleveren is de informatie waar [REDACTED] in onderstaande mail naar vraagt:

Code inhalen → komt 60x voor en betreft 29 leerlingen (sommige leerlingen hebben, dus meer inhaaltoetsen in de lijst staan);

Cijfer 1 → komt 258x voor en betreft 117 leerlingen (zie bovenstaande opmerking, geldt hier dus ook);

Cijfer 1,1 → komt 124x voor en betreft 68 (zelfde toelichting).

Fijne avond en wordt vervolgd.

Met vriendelijke groet,

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 20 juni 2018 20:12
Aan: Pinkster, H.; [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Input voor hoe omgegaan kan worden met de casus vmbo Maastricht
Urgentie: Hoog
Gevoeligheid: Vertrouwelijk

Dag [REDACTED], Hariët, [REDACTED] en [REDACTED]

[REDACTED] en [REDACTED] hebben vanmiddag nagedacht over hoe kan worden omgegaan met de leerlingen bij wie er sprake is van een onvolledige afronding van het schoolexamen. Daartoe hebben zij onderstaande analyse gemaakt met daarin drie mogelijke handelingsperspectieven. Bij die handelingsperspectieven horen ook nog informatievragen waarvan het goed is dat jullie daar kennis van nemen, zodat je die eventueel mee kunt nemen in het onderzoek.

Zouden jullie aan kunnen geven welke van de opties jullie voorkeur heeft? [REDACTED] en ik hebben afgesproken dat we morgenochtend om 08.30 bellen en dan neem ik die vraag ook even mee.

Verder heb ik met [REDACTED] besproken dat jullie er op mikken om morgen om 18u duidelijk in beeld te hebben welke groep leerlingen een on-afgerond SE hebben. Mocht er al voor die tijd duidelijkheid zijn, kan je ons dan zsm informeren in verband met het registreren van de publiciteit?

Verder hebben we contact indien nodig.

Vriendelijke groet,
[REDACTED] (en de anderen)

Startpunt

Zo snel mogelijk moet duidelijk worden welke leerlingen wel en welke leerlingen niet hun schoolexamens hebben afgerond. Alleen de leerlingen die niet alles van het SE hebben afgerond/ door een onregelmatigheid tijdens de SE's een 1 of 1,1 gekregen hebben zijn in deze casus van belang (deze noemen we de groep 'on-afgerond SE'). Voor de andere leerlingen geldt dat de reeds vastgestelde uitslag (gezakt/geslaagd) al dan niet kan leiden tot een diploma.

De leerlingen waarvan de SE's niet goed zijn afgerond/ een onregelmatigheid hadden in de SE's, zijn te onderscheiden op basis van één of meerdere van de volgende 4 indicatoren:

- (A) "inhalen" (of een 0)
- (B) geen cijfer opgegeven – leeg vakje
- (C) als 'maatregel' een 1 gekregen,
- (D) als 'maatregel' een 1,1 gekregen

NB!

- Leerlingen in categorie A horen sowieso bij de groep 'on-afgerond SE'.
- Om de groep verder zo zuiver mogelijk te krijgen, moet er bij de leerlingen waar B, C en/of D voorkomt, gecheckt worden waarom zij een leeg vakje hebben of waarom zij die cijfers hebben gekregen:
  - waarom is er sprake van een leeg vakje? Is er een onderdeel niet gemaakt (dan hoort de leerling in de groep 'on-afgerond SE') of heeft de leerling het onderdeel wel afgelegd, maar is dat niet geregistreerd. Als dat het geval is, moet er een bewijsstuk worden aangeleverd.
  - Bij becijfering met een 1 of 1.1 is de hoofdvraag: is er gemaakt werk?
    - > Zo niet, dan hoort de leerling sowieso bij de groep 'on-afgerond SE'. Er is hier dan sprake van een 'maatregel' getroffen door de docent vanwege een onregelmatigheid.
    - > Indien er wel gemaakt werk is, dan zijn er twee mogelijkheden:
      - * de leerling heeft een 1 of 1.1 gehaald op basis van het gemaakte werk. Deze leerling hoort NIET bij de groep 'on-afgerond SE'.
      - * er is sprake van een ander type onregelmatigheid (zoals spieken) waardoor er wel gemaakt werk is, waarbij een maatregel is getroffen in de vorm van een 1 of 1.1. Hierdoor hoort de leerling ook bij de groep 'on-afgerond SE'.

Er zijn volgens ons 3 manieren om met de leerlingen A/B/C/D binnen de groep 'on-afgerond SE' om te gaan. Deze staan hieronder, met voor- en nadelen.

Optie 1

Voor de gehele groep 'on-afgerond SE' (leerlingen uit A/B/C/D) worden de CE's van de vakken waarin SE niet goed is afgerond ongeldig verklaard door inspectie. Deze leerlingen moeten eerste het SE volledig afronden en daarna het CE in het betreffende vak opnieuw afleggen. Dit moet dan gebeuren in het tweede of derde tijdvak.

- Dit is een oplossing die voor alle leerlingen in de groep 'on-afgerond SE' geldt en die school zelf moet uitvoeren. Daarnaast legt deze oplossing de verantwoordelijkheid van de gemaakt fouten in eerste instantie bij het bevoegd gezag, door het zwaartepunt qua reparatie bij de school te leggen.
- **Juridische toelichting:** in deze groep 'on-afgerond SE' is bij de leerlingen A en B het SE niet volledig afgerond, waardoor het –voor de aanmelding van het CE- doorgegeven SE cijfer ongeldig is. Hierdoor hadden deze leerling niet deel mogen nemen aan het CE en is hun CE resultaat ook ongeldig (op basis van artikelen 32 en daarboven 43 van het EB). Bij de leerlingen C/D zijn de maatregelen (het geven van een 1 of 1,1) die zijn genomen niet genomen door het bevoegd gezag, en zijn niet gemeld aan ouders en inspectie. Daardoor zijn de gegeven beoordelingen van leerlingen in C en D onrechtmatig tot stand gekomen en niet rechtsgeldig (op basis van art. 5 eerste en 3de lid en daarnaast niet bevoegd uitvoeren van eigen examenreglement). Hierdoor is ook bij deze leerlingen het gehele SE cijfer ongeldig, en daardoor hadden zij ook niet deel mogen nemen aan het CE en is dit ook ongeldig.

Voordelen

- + Alle leerlingen binnen deze groep worden in staat gesteld om eerst nog het SE deel af te sluiten (en dus evt. hun 1/1,1 te verbeteren). Vervolgens kunnen de leerlingen ook hun CE deel evt. verbeteren.
- + Door deze optie wordt het verschil tussen groepen A, B, C en D genivelleerd. Hiermee ondervang je de willekeur waarmee de docenten wel of niet voor maatregelen gekozen hebben en worden leerlingen met hetzelfde gedrag (een onregelmatigheid op het examen) op dezelfde manier behandeld.
- + Als deze situatie op deze school en de genomen besluiten bekend worden dan kan dit andere scholen stimuleren om de procedures nauwkeuriger in komende jaren toe te passen.

Nadelen

- Alle leerlingen moeten het CE deel weer opnieuw afsluiten: dat wordt eind 2de/ 3de tijdvak wat een extra belasting is voor de school en de leerling. Dit bijvoorbeeld ook in verband met al geplande vakanties e.d.. Ook zal er extra beroep worden gedaan op het CvTE en de Staatsexamencommissie als een groot aantal leerlingen in het 3de tijdvak nog een CE moeten afleggen.
- Leerlingen die 'gestraft' zijn met de 1/1,1 moeten ook weer het CE opnieuw doen. Ook leerlingen die geslaagd zijn moeten (tenminste hun CE) opnieuw doen in geval van ongeldigverklaring. Hierdoor is het eerdere bericht dat zij geslaagd waren niet meer van toepassing, en kunnen zij zich dus (vooralsnog) ook niet meer formeel aanmelden voor hun vervolgopleiding.
- Er kunnen (als dit bekend wordt) leerlingen van andere scholen zich gaan melden met een vergelijkbare situatie waarin een maatregel procedureel niet goed is uitgevoerd door de school en ook om een ongeldigheidsverklaring vragen, om zodoende het SE en CE opnieuw af te mogen leggen.

Optie 2

De CE's van de leerlingen A en B worden door de inspectie ongeldig verklaard; de CE's van de leerlingen C en D niet ongeldig verklaren en ze het gegeven cijfer (1 of 1,1) laten houden.

- Dit is een oplossing op schoolniveau waarbij het onderscheid dat de leraar eerder dit jaar heeft gemaakt in de registratie van de onvolledige afronding van het SE wordt bestendigd. Er wordt een verschillende oplossing gekozen voor de groep leerlingen waarbij de leraar wel een 'maatregel' heeft getroffen (C en D) en een groep leerlingen waarbij geen maatregel is getroffen (A en B) en de onvolledigheid anders is geregistreerd.
- **Juridische toelichting:** Bij leerlingen A en B is er geen maatregel getroffen, daardoor is het SE niet afgerond, en mochten deze leerlingen niet aan het CE deelnemen. (Op basis van artikel 32 en 43 van EB).

Bij leerlingen C en D is met de 1/1,1 het SE wel 'afgerond' waarbij dit cijfer meegenomen is in de uitslag (checkvraag: is dat zo bij alle gevallen?) Hier stellen we dat art. 5 2de lid in gevallen B en C wel 'uitgevoerd' is.

Voordelen

- + Leerlingen die al een maatregel hebben gehad (groep C/D) worden niet dubbel gestraft met het opnieuw moeten overdoen van CE's. Als er leerlingen C en D geslaagd zijn dan blijft hun uitslag staan en lopen zij niet het risico alsnog te zakken.
- + Leerlingen die al een maatregel hebben gehad worden op een vergelijkbare manier behandeld als leerlingen op andere scholen die ook een maatregel (namelijk een 1) hebben gehad.

Nadelen → leerlingen worden ongelijk behandeld

- Leerlingen C en D die gezakt zijn, krijgen niet de kans om hun cijfers te verbeteren, terwijl leerlingen A en B dit wel krijgen, en daardoor misschien nog kunnen slagen. De willekeur die door het docententeam is aangebracht wordt met deze oplossing bestendigd en versterkt.
- Ook binnen de groep leerlingen C/D ontstaat door de oplossing ongelijkheid tussen de gezakte en geslaagde leerlingen: waar de geslaagden een voordeel hebben bij deze aanpak (ze hoeven het CE niet opnieuw af te leggen) worden de gezakte leerlingen uit C/D benadeeld omdat zij geen kans krijgen om alsnog te slagen (ook in relatie tot de gezakte medeleerlingen uit groep A/B).

Optie 3

Leerlingen van alle groepen hoeven alleen het ontbrekende SE deel (over) te doen met behoud van de reeds behaalde CE resultaten.

- Dit is een oplossing waarbij de minister zijn discretionaire bevoegdheid gebruikt om alle leerlingen te ontheffen van de regel dat het SE afgerond moet zijn voor aanvang van het CE in het desbetreffende vak.
- **Juridische toelichting:** Toepassing hardheidsclausule (art. 60 EB) ontheffingen voor alle leerlingen om het schoolexamen te mogen afronden nadat het centraal examen is afgelegd (art 32 EB).

Voordelen

- + Een deel van de nu gezakte leerlingen kan eventueel alsnog slagen. Deze leerlingen moeten wel al aan de 5,5 regel voor de CE's voldoen.
- + Geen enkele leerling hoeft opnieuw CE te doen voor de vakken die ze voor het CE al afgelegd hebben. Dit scheelt veel organisatorische uitvoeringslast voor de partijen in de examenketen en scheelt begeleiding aan de kant van de school richting de leerling. Daarnaast geeft de leerlingen wellicht meer flexibiliteit bij het inplannen van de in te halen SE's waardoor zij nog op vakantie kunnen.

Nadelen

- Niet alle leerlingen hebben baat bij het behouden van de reeds behaalde CE resultaten. Er zullen gezakte leerlingen zijn die meer baat hebben bij een ongeldigverklaring. Leerlingen kunnen opvoeren dat zij- doordat zij het CE moesten afronden zonder het SE volledig afgerond te hebben- onvoldoende voorbereid waren voor het afleggen van het CE.
- In dit model kan de objectiviteit van de eindcijfers niet gegarandeerd worden. De kwaliteit van het SE kan lastig worden vastgesteld. Leraren en leerlingen kunnen- doordat zij weten wat het behaalde resultaat is voor het CE- berekenend te werk gaan bij het afleggen en de beoordeling van het SE. **N.B.:** Dit is groot verschil met vmbo-casus van beroepsgerichte keuzevak omdat de vakken in die casus ALLEEN een SE deel kenden, en daarom de toepassing van de hardheidsclausule gerechtvaardigd was.
- Door voor dit model te kiezen geeft OCW het signaal af dat de grove nalatigheid van de school wordt opgelost door de Minister. OCW neemt examenregels in het 'belang' van sommige leerlingen niet serieus. Waarom deze niet en ander wel?

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: donderdag 21 juni 2018 14:49
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: EDOC-#1379250-v1-optie_3b_vmbo_maastricht.docx
Bijlagen: EDOC-#1379250-v1-optie_3b_vmbo_maastricht.docx

Zo zit het in elkaar dachten wij.
Groet,
[REDACTED]

Optie 3b

De inspectie stelt vast dat de administratie niet op orde is en geeft directeur de opdracht dit te herstellen. Grond is dat de vastlegging van de uitslagen van het schoolexamen niet in overeenstemming was met het examenreglement.

Of

Directeur verzoekt om toepassing van artikel 60 om af te wijken van artikel 33 EB en de vastlegging van het schoolexamen te herstellen.

Met terugwerkende kracht worden alle onregelmatigheden in de vastlegging van de uitslagen van het schoolexamen gecorrigeerd. De directeur treft in feite alsnog een maatregel in de zin van artikel 5 EB en alle lege vakjes en het vakje inhalen krijgen een 1. De correcties worden goedgekeurd door de inspectie.

De directeur informeert de leerlingen en tegelijkertijd de inspectie van de aangebrachte correcties.

De bijgestelde uitslag van het schoolexamen wordt verwerkt in de uitslag van het examen. De leerling is:

- Nog steeds geslaagd: diploma wordt uitgereikt
- Gezakt:
  - o Leerling doet het jaar over
  - o Directeur verzoek om toepassing van artikel 60, hij verzoekt:
    - SE te mogen afleggen na CE
    - CE- uitslag blijft staan
      - Leerling is alsnog geslaagd: diploma wordt uitgereikt
      - Leerling blijft gezakt
        - o Jaar overdoen
        - o Herexamen 3de tijdvak

Van: [redacted]
Verzonden: vrijdag 22 juni 2018 9:32
Aan: [redacted] Pinkster, H.
CC: [redacted]
Onderwerp: optie 3a?
Urgentie: Hoog

Dag Hariët en [redacted]

De volgende optie 3a willen we jullie toch nog voorleggen:

- Hardheidsclausule wordt door OCW toegepast, leerlingen leggen SE af terwijl het CE kan blijven staan.
- Leerlingen die het betreft krijgen voorafgaand hieraan bij de voor hun 'on afgeronde vakken' voor het CE de keuze: ongeldig verklaring CE of cijfer behouden. Leerlingen en ouders tekenen hiervoor.
- Hierna worden SE's allemaal afgerond. Komt kandidaat alsnog niet opdagen → toepassing artikel 5EB.
- Vervolgens worden ongeldig verklaarde CE's opnieuw afgelegd.
- Daarna uitslag bepaling.

Dit is naar ons idee de meest kandidaatvriendelijke oplossing, waarmee zowel geslaagden als gezakten niet tekort zult doen.

Alle kinderen hebben namelijk in de afgelopen twee jaren met veel uitval, wisselingen van docenten en niet behandelde stof te maken gehad.

We horen graag of deze optie juridisch haalbaar is.

Groet, [redacted]

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 22 juni 2018 19:19
Aan: Oppers, Alida
Onderwerp: Re: Kamerbrief VMBO Maastricht

Heeft geen naam. Via Rijksoverheid.nl —> actueel komen ze bij het telefoonnummer en de tijden waarop het beschikbaar is

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 22 jun. 2018 om 19:14 heeft Oppers, Alida [REDACTED]@minocw.nl> het volgende geschreven:

Hoe heet het loket waar ouders terecht kunnen?

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 22 jun. 2018 om 18:49 heeft [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]@minocw.nl> het volgende geschreven:

[REDACTED], Je hebt vandaag wederom je staat van dienst waargemaakt: je bent een enorme topper. Jouw topbrief leidt tot de juiste dynamiek in de berichtgeving. Dank daarvoor en succes morgen met [REDACTED] [REDACTED] (want dat klusje doe je er ook even bij). Groet,
 [REDACTED]

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 22 jun. 2018 om 16:18 heeft [REDACTED] [REDACTED]@minocw.nl> het volgende geschreven:

Hoi allen,

Bijgaand de Kamerbrief die MBVOM heeft ondertekend en *as we speak* naar de TK wordt gestuurd.

Groet!

[REDACTED]
 [REDACTED]
 Directie Voortgezet Onderwijs
 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
 t. [REDACTED]
 [REDACTED]@minocw.nl

<EDOC-#1379549-v2-
 Kamerbrief_onregelmatigheden_examens_vmbo-
 leerlingen_in_Maastricht.DOCX>

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Voortgezet Onderwijs
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
1379549

Datum 22 juni 2018
Betreft onregelmatigheden examens vmbo-leerlingen in Maastricht

Met deze brief informeer ik u over ernstige onregelmatigheden in de examens op de Maastrichtse vmbo-scholen. Er zijn 354 eindexamenkandidaten gedupeerd op de vmbo-locaties van het Sint-Maartenscollege en het Porta Mosana College. Deze scholen, die beide onder het bestuur Limburgs Voortgezet Onderwijs vallen, geven in samenwerking het 'VMBO Maastricht' vorm.

Op de twee scholen is sprake van ernstige tekortkomingen als gevolg van onverantwoord handelen door het bevoegd gezag van de scholen. De inspecteur-generaal van het Onderwijs is hierdoor genoodzaakt alle door deze leerlingen gemaakte centrale examens ongeldig te verklaren. Hierdoor hebben de 354 leerlingen die hebben deelgenomen aan het centraal examen nu geen recht op een diploma. Het handelen van de school levert een ontzettende teleurstelling op voor alle leerlingen die erop rekenden volgende week hun diploma-uitreiking te hebben.

Op dit moment zijn de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) en het College voor Toetsen en Examens (hierna: CvTE) hard bezig om te kijken wat de consequenties zijn voor de leerlingen en of er mogelijkheden zijn voor hen om alsnog op een juiste manier examen te doen en hun diploma te halen. Op basis van wat we nu weten, moeten we er ernstig rekening mee houden dat deze mogelijkheden voor het overgrote deel van de leerlingen helaas zeer beperkt zijn. Ik betreur dat hierdoor voor veel leerlingen en ouders een verdrietige situatie ontstaat.

In deze brief meld ik de feiten die nu bekend zijn en ga ik in op de consequenties voor de leerlingen en de school.

Aanleiding: klokkenluider meldt onregelmatigheid bij inspectie

Op donderdag 14 juni jongstleden heeft de inspectie een signaal ontvangen over een leerling van VMBO Maastricht die voor een bepaald vak het grootste gedeelte van het schoolexamen niet had afgerond, maar wel had deelgenomen aan het centraal examen in dat vak. De school had wel een cijfer voor het schoolexamen (SE-cijfer) geregistreerd in BRON, maar dat was gebaseerd op slechts een beperkt onderdeel van het schoolexamen. Ook bleek de leerling voor andere

schoolexamens de cijfers 1 en 1,1 te hebben behaald. De registratie van een dergelijk cijfer kan het gevolg zijn van een door de school genomen maatregel naar aanleiding van het constateren van een onregelmatigheid, zoals het zonder geldige reden afwezig zijn bij een examen. In een dergelijk geval dient door het bevoegd gezag melding te worden gemaakt bij de inspectie. De inspectie heeft echter geen enkele melding ontvangen van deze school of dit bestuur in de afgelopen examenperiode.

Onze referentie
1379549

Bevindingen van de inspectie

Naar aanleiding van de melding heeft de inspectie contact opgenomen met het bevoegd gezag, waarna informatie over de casus is uitgewisseld. Vervolgens bleek op 19 juni dat het probleem zich niet beperkte tot deze ene leerling, maar de onregelmatigheden wellicht alle leerlingen van het VMBO Maastricht betroffen.

Daarop is de inspectie direct gestart met een breed onderzoek naar de afronding van het schoolexamen van alle vmbo-eindexamenkandidaten op VMBO Maastricht. De inspectie heeft de hiertoe benodigde gegevens ontvangen op 20 juni. De door de scholen aangeleverde gegevens bleken echter incorrect en incompleet. De inspectie is daarom op de scholen zelf op zoek gegaan naar alle gegevens en is – ook op dit moment nog – aan het werk om voor elke leerling de precieze situatie in beeld te krijgen.

Uit het onderzoek van de inspectie komt in elk geval naar voren dat alle 354 eindexamenkandidaten één of meerdere schoolexamens bij één of meer vakken onvolledig hebben afgerond. Dit betekent dat niet alle onderdelen van het programma van toetsing en afsluiting (PTA) van de school zijn afgesloten. In die gevallen had er nooit een schoolexamencijfer vastgesteld kunnen en mogen worden door de school. Dit is echter wel gebeurd. Hiernaast is bij een deel van de leerlingen een maatregel genomen door een leraar bij afwezigheid van een leerling, namelijk het toekennen van het cijfer 1 of het cijfer 1,1. Deze maatregel is echter niet op de juiste manier genomen, en ook niet gemeld bij de inspectie. Daardoor is dit cijfer ook niet geldig. Voor alle eindexamenkandidaten zijn dus schoolexamencijfers geregistreerd die of onvolledig zijn, of een niet juist genomen maatregel betreffen, of een combinatie van beide zijn.

Gevolgen voor de leerlingen

Geen enkele eindexamenkandidaat van het VMBO Maastricht had volgens artikel 32 uit het Eindexamenbesluit Voortgezet Onderwijs mogen deelnemen aan de centrale examens, omdat niet alle schoolexamens waren afgerond. De inspectie heeft daarom moeten aankondigen om over te gaan tot de ongeldigverklaring van alle door deze eindexamenkandidaten gemaakte centrale examens. Dit betekent dat het gehele centraal examen van elke leerling van VMBO Maastricht ongeldig wordt verklaard, tenzij onomstotelijk vaststaat dat de individuele leerling een correct en volledig examen heeft afgelegd. Dit betekent dat per vak aan alle eisen van het schoolexamen is voldaan. De inspectie heeft mij daar vanmiddag per ambtsbericht over geïnformeerd.

Dit is een zwaar besluit, maar gegeven de omstandigheden onvermijdelijk. Leerlingen moeten zich verzekerd weten van een diploma dat staat voor een volwaardige opleiding waarmee zij met vertrouwen en met gedegen kennis en

vaardigheden aan een vervolgopleiding kunnen beginnen. Daar is in deze situatie geen sprake van en dat betreurt ik ten zeerste.

Onze referentie
1379549

De inspectie is hard aan de slag om per leerling te bekijken hoe hun individuele situatie er uitziet en welke afgelegde centrale examens ongeldig zullen moeten worden verklaard. De inspectie en het CvTE kunnen op basis van het totaalbeeld bekijken voor welke leerlingen er alsnog mogelijkheden zijn om schoolexamens over te doen. Zij streven ernaar de leerlingen medio volgende week duidelijkheid te bieden.

De centrale examens die vervolgens kunnen worden gedaan, zullen in het derde tijdvak – dat loopt van 8 tot en met 17 augustus – moeten worden afgelegd. Het CvTE zet alles in het werk om – voor die leerlingen die op basis van hun resultaten nog in staat zijn hun examen te halen – te organiseren dat zij dit in het derde tijdvak kunnen doen. Het rooster voor het derde tijdvak is gebaseerd op leerlingen die slechts één of twee examens moeten doen. Dit betekent dat de examens voor verschillende vakken op hetzelfde moment zijn ingepland. Dat zou voor deze leerlingen – die meer vakken moet herkansen – problematisch zijn.

Het schema in het derde tijdvak wordt daarom voor de leerlingen die het betreft zoveel mogelijk aangepast, om ervoor te zorgen dat de leerlingen al hun centrale examens in die periode kunnen afleggen.

Op basis van wat we nu weten, moeten we er ernstig rekening mee houden dat deze mogelijkheden voor het overgrote deel van de leerlingen helaas zeer beperkt zijn.

Informatie voor leerlingen en hun ouders

De grote fouten die door deze scholen zijn gemaakt, hebben verstrekkende gevolgen voor hun eindexamenleerlingen. Vanmiddag worden alle leerlingen en hun ouders door de scholen geïnformeerd dat de uitslag van hun eindexamen – die ze vorige week hebben ontvangen – niet geldig is.

De gemeente organiseert vanavond – in samenspraak met de school – een bijeenkomst voor alle eindexamenkandidaten en hun ouders. De inspecteur-generaal van het Onderwijs en de directeur van het bureau College voor Toetsen en Examens zijn hierbij aanwezig en zullen – zoveel als op dit moment mogelijk is – de vragen beantwoorden. Ik kan me goed voorstellen dat dit nieuws ook bij leerlingen uit andere leerjaren en hun ouders voor grote onrust zorgt. In een later stadium komt er voor hen ook een bijeenkomst.

Vanaf morgenochtend 09.00 uur kunnen leerlingen en ouders met hun vragen terecht bij een speciaal telefoonnummer. Op Rijksoverheid.nl volgt hier nadere informatie over.

Gevolgen voor de school

Er zijn nog veel vragen. Op de twee scholen is zoals gezegd sprake van ernstige tekortkomingen als gevolg van onverantwoord handelen door het bevoegd gezag van de scholen. Hierdoor zijn leerlingen gedupeerd.

VMBO Maastricht wordt per direct onder verscherpt toezicht geplaatst. De inspectie was bezig met een regulier kwaliteitsonderzoek op de scholen. De inspectie heeft aangegeven het onderzoek uit te breiden waarbij onderdelen van het bestuurlijk handelen worden betrokken.

Onze referentie
1379549

Tot slot

Deze situatie heeft een enorme impact op leerlingen en ouders die dachten te kunnen rekenen op de uitslag die de school met hen heeft gedeeld. Waar vorige week bij veel leerlingen de vlag uitgehangen werd, zal het nieuws van vandaag hard aankomen. Ik leef dan ook mee met deze leerlingen en hun ouders, die grote frustratie en onzekerheid zullen voelen. Het vertrouwen van deze leerlingen is ernstig geschaad. Ik zal – samen met de inspectie en het CvTE – me ervoor inspannen dat de leerlingen waar mogelijk in staat worden gesteld alsnog hun diploma te halen.

Ik informeer uw Kamer over de ontwikkelingen.

de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,

Arie Slob

6

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: zaterdag 23 juni 2018 9:49
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Re: Uitwerking toepassing art. 60 EB

Hai,

Goed voorstel
Een tekstueel ding heb ik aangepast.

Daarnaast is dit volgens mij gewoon weer 'optie 3' Ik mis daarbij [REDACTED]

[REDACTED]
- de reden waarom hiervoor gekozen wordt [REDACTED]

[REDACTED]
- de optie om ook het SE niet over te hoeven doen maar het cijfer alleen afhankelijk te laten zijn van het CE
deel [REDACTED]

[REDACTED]
(Hier hoort evt de optie bij dat SE(deel) wel gedaan wordt, maar onder strenge begeleiding.)

Hoor graag wat jullie denken!

Groet

Verstuurd vanaf mijn iPhone

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
 Verzonden: zaterdag 23 juni 2018 9:50
 Aan: Oppers, Alida
 CC: [REDACTED]
 Onderwerp: Maastricht, opties!

Hoi Alida,

Zoals gisteravond aangekondigd, hierbij een beschrijving van drie terugvalopties. Nu nog ruw. Moeten we verder uitwerken. [REDACTED] moeten we denk ik [REDACTED]

Optie 1 Behoud CE, SE over voor 1 september

De minister past de hardheidsclausule (art. 60 EB) toe: de minister verklaart daarmee vastgestelde voorschriften buiten toepassing. Hij doet dit omdat hij "onbillijkheden van overwegende aard" constateert: hij stelt - op basis van het nadere onderzoek van de inspectie en gesprekken met ouders en leerlingen vast dat de leerlingen door het falen van de school onevenredig worden benadeeld.

Dan is - teruggrijpend op de eerdere scenario's notitie - het volgende denkbaar:

Alle examenkandidaten hoeven alleen het ontbrekende SE deel (over) te doen met behoud van de reeds behaalde CE resultaten.

- Dit is een oplossing waarbij de minister zijn discretionaire bevoegdheid gebruikt om alle leerlingen te ontheffen van de regel dat het SE afgerond moet zijn voor aanvang van het CE in het desbetreffende vak. Leerlingen mogen SE's tot uiterlijk 1 september aanstaande herkansen, waarna definitieve cijferlijst - onder toezicht van de inspectie en cvte - wordt vastgesteld.
- **Juridische toelichting:** Toepassing hardheidsclausule (art. 60 EB) ontheffingen voor alle leerlingen om het schoolexamen te mogen afronden nadat het centraal examen is afgelegd (art 32 EB).

- Een deel van de nu gezakte leerlingen kan eventueel alsnog slagen. Deze leerlingen moeten wel al aan de 5,5 regel voor de CE's voldoen.
- Geen enkele leerling hoeft opnieuw CE te doen voor de vakken die ze voor het CE al afgelegd hebben. Dit scheelt veel organisatorische uitvoeringslast voor de partijen in de examenketen en scheelt begeleiding aan de kant van de school richting de leerling. Daarnaast geeft de leerlingen wellicht meer flexibiliteit bij het inplannen van de in te halen SE's waardoor zij nog op vakantie kunnen.

Optie 2 behoud CE plus gespreid examens, se repareren tot 1 september volgend jaar

In deze variant geef je leerlingen meer tijd maar is wel ondersteuning nodig op geld, huiswerkbegeleiding, materiaal etc.

Dit is voorwaardelijk scenario met voorlopige cijferlijst.

Optie 3 se en CE over, examenmogelijkheid in december, januari instromen in vervolgonderwijs

In deze variant geef je leerlingen ook meer tijd maar is wel ondersteuning nodig op geld, huiswerkbegeleiding, materiaal etc. In deze variant doen we beroep op docenten uit hele land om leerlingen te helpen.

Het lijkt ons goed om [REDACTED]

Wij werken deze scenario's de komende dagen - in overleg met WJZ en inspectie - nader uit en kijken met woordvoering naar een passende communicatielij.

[REDACTED]
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Voortgezet Onderwijs
Afdelingshoofd Beroepsonderwijs, Zorg en Onderwijsondersteuning
Postbus 16375, 2500 BJ Den Haag

In het kader van het flexwerken, werk ik ook wel eens buiten reguliere kantoortijden en kunt u op die tijdstippen een mail van mij ontvangen.

Voel u niet geroepen deze direct te beantwoorden. Ik ontvang uw reactie graag op een later voor u passend moment.

Hoi [REDACTED],
Klopt. We kunnen ook niet het bevoegd gezag ontheffen van deze taak.

Wellicht

_____

> Op 23 jun. 2018 om 11:49 heeft [REDACTED]@minocw.nl> het volgende geschreven:

[illegible]

> Bij mijn weten [REDACTED]

[illegible]

✓

✓

> Verstuurd vanaf mijn iPad

Van: [REDACTED]
Verzonden: zaterdag 23 juni 2018 21:02
Aan: Slob, Arie (MBVOM); [REDACTED] Oppers, Alida
Onderwerp: Lijn

-Prioriteit nummer één is om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk leerlingen alsnog een diploma kunnen halen.

-Per leerling is dat maatwerk. Ik wil daar nu geen generieke uitspraken over doen. We laten de inspectie eerst haar werk doen.

-Midden volgende week wordt meer duidelijk over de mogelijke oplossingen hiervoor.

-Voorop staat dat deze leerlingen een diploma kunnen halen, dat de waarde heeft die we daarvan mogen verwachten en dat hen goed voorbereidt op een vervolgstudie en op werk.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
[REDACTED]

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag
Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

M: [REDACTED]
[REDACTED]@minocw.nl

www.rijksoverheid.nl/ocw
twitter.com/MinOCW

Wilt u op de hoogte blijven van OCW nieuws? Meld u zich dan aan voor de persberichtenservice, zodat u de persuitnodigingen en -berichten van het ministerie van OCW in uw mail ontvangt. U kunt OCW tevens volgen op Twitter en via Facebook.

[REDACTED]
[REDACTED]
Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 25 juni 2018 9:15
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Huidige stand analyse juridisch

Van: Veringa, Jan
Verzonden: zondag 24 juni 2018 12:12
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Huidige stand analyse juridisch

Hoi allen,

Uit eerdere mails vanochtend kunnen jullie de huidige stand t.a.v. De juridische situatie al grotendeels opmaken.

Hieronder probeer ik een overall beeld te schetsen. Daarin zijn op momenten keuzes gemaakt, die misschien anders hadden gekund of nog vragen oproepen, maar we gaan nu op basis van de huidige situatie verder. Overigens met dank voor jullie inbreng die goed heeft geholpen om beeld scherp te krijgen.

Ik zou eerst even de principle based beoordeling aan de orde willen stellen.

De Inspectie is de afgelopen week gestuit op een situatie waar op grote schaal onregelmatigheden voorkwamen t.a.v. Het schoolexamen. De borging van de niveau's van de examens maakte het noodzakelijk te acteren. Tegelijkertijd mogen leerlingen niet de dupe worden als zij wel aan de voorwaarden hebben voldaan. Door de nu ingezette individuele beoordeling van de dossiers wordt m.i. Maximaal tegemoet gekomen aan hun belang.

De beoordeling op grond van de wet en regelgeving:

De tot nu toe naar buiten gebrachte maatregelen beschouw ik als een aankondiging van een artikel 43 toepassing t.a.v. Alle individuele leerlingen en als een maatregel van orde om uitreiking van diploma's vanwege onregelmatigheden te verhinderen. Pas als die besluiten genomen zijn is er sprake van een besluit waartegen bezwaar mogelijk is (bij de Inspectie, niet bij de school). De vraag of er niet al een AWB besluit van de directeur ligt vind ik terecht, maar volgens mij kan je aan de tekst van artikel 43 ontlenen dat zo'n besluit door het artikel 43 besluit wordt overruled. Anders zou artikel 43 een tandoos artikel zijn.

De besluiten die de Inspectie moet gaan nemen zijn AWB besluit en moeten voldoen aan motiverings, proportionaliteits, redelijkheids en billijkheids eis. Dat betekent, in de woorden van MOCW, dat er "warm" naar gekeken moet worden. Als dit op een goede manier gebeurt is er m.i. Ook geen reden meer voor artikel 60 (hardheidsclausule) behandeling.

De inspectie is nu aan zet voor een goede afhandeling van de individuele besluiten. [REDACTED]
[REDACTED]

Als er nog vragen zijn hoor ik het wel, ben vanmiddag wat mindr goed bereikbaar.

Jan Veringa
Directeur Wetgeving en Juridische Zaken
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Tel.: 06 [REDACTED]

WJZ werkt actief mee aan effectief OCW beleid vanuit de beginselen van de rechtsstaat en juridische kwaliteit.

//

Van: [REDACTED]
Verzonden: zondag 24 juni 2018 14:47
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: input voor afwegingskader - vraag van [REDACTED]
Bijlagen: Onderzoek en besluitvorming inspectie in casus vmbo Maastricht.docx

Joehoe,

Ik stuur je wat input voor de vraag waar [REDACTED] naar jou toe mee komt / is gekomen.

Groet

[REDACTED]
[REDACTED]
Directie Voortgezet Onderwijs // Afdeling onderwijsinhoud en -kwaliteit
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

[REDACTED]
[REDACTED]@minocw.nl
Rijnstraat 50, Den Haag (hoftoren), 10^e verdieping.

1. Onderzoek en individuele besluiten Inspectie (tijdsbestek?)

Gecommuniceerde lijn vanuit inspectie aan LVO

- Zoals reeds aangegeven zal voor alle leerlingen beoordeeld worden of zij hebben voldaan aan de eisen t.a.v. het schoolexamen.
- Als op basis van door u aangeleverde informatie komt vast te staan dat voor bepaalde leerlingen bepaalde examens wel voldoen aan de eisen uit het Eindexamenbesluit en het PTA, dan kan voor deze leerlingen het CE op die onderdelen in stand blijven.
- De borging van de niveaus van de examens maakte het noodzakelijk te acteren. Tegelijkertijd mogen leerlingen niet de dupe worden als zij wel aan de voorwaarden hebben voldaan. Door de nu ingezette individuele beoordeling van de dossiers wordt m.i. maximaal tegemoet gekomen aan hun belang.
- Daar waar dit niet het geval is wordt het CE definitief ongeldig verklaard.

[REDACTED]

Wat levert het onderzoek op aan informatie?

- Per leerling een beeld van wat de lege vakjes, de 'inh', de 1 en 1.1/2/3 betekenen:
  - Welke onderdelen uit het PTA zijn gemist of niet volledig afgerond?
  - Wat betekent een 1.1/2/3 ? hoe zwaar wordt dat aangerekend?
  - Welke toetsen gemist?
  - Welke inhoud vertegenwoordigt dat?
  - Verhoudingen in beeld: welk deel vertegenwoordigt dat van de stof en van de afsluiting?
- Hele groep een beeld:
  - Hoeveel % van schoolexamen per vak niet afgerond?

Individuele besluiten inspectie

De besluiten die de Inspectie moet gaan nemen zijn AWB besluit en moeten voldoen aan motiverings, proportionaliteits, redelijkheids en billijkheids eis. Dat betekent, in de woorden van

[REDACTED]

Hoe worden de besluiten genomen?

- Wat betekent info uit het onderzoek voor het SE? – Heb je aan de vereisten uit EB en PTA voldaan?
  - Zo nee, dan CE ongeldig
  - Zo ja, dan CE blijft staan

Hamvragen in de beoordeling van de inspectie:

- Wanneer is er sprake van afronding of voldoende afronding van de vereisten uit het EB+PTA voor het schoolexamen?
- Afhankelijk van hoe je dat beoordeelt, wordt duidelijk welke onderdelen over gedaan moeten worden.

- [REDACTED]
- Kan de SLO helpen om een overzicht te helpen maken van:
  - o totale stof per vak;
  - o verdeling van stof over SE en CE per vak;
  - o Vertaling SE stof naar PTA per vak;
  - o Analyse van inhoud afgelegde CE's per vak met PTA per vak → Indien er overlap is, is er wellicht aan bepaalde vereisten al voldaan via CE?

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 25 juni 2018 17:50
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: nieuwe variant

Van: Pinkster, H.
Verzonden: maandag 25 juni 2018 17:49
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: nieuwe variant

Hoi [REDACTED],

Op basis van je opmerking hebben we nog een andere mogelijke variant, maar dit moet nog juridisch gecheckt worden:

1. Pas artikel 60 Hardheidsclausule (CE blijft gehandhaafd) toe bij die vakken per leerling waar de leerling wel degelijk heeft voldaan aan het PTA van dat betreffende vak.
2. Verklaar alleen die CE's per leerling ongeldig als er voor dat betreffende vak geen volledig afgerond schoolexamen is.

Voordeel: gelijkheidsbeginsel, proportioneel, minder hard naar leerlingen (zij zijn immers niet verantwoordelijk voor deze chaos), beter uitvoerbaar voor de ketenpartners (CvTE e.d.), gezakte leerlingen kunnen slagen.

Nadeel: er kunnen geslaagden zakken (maar dat is in de harde variant ook het geval).

Groet Hariët

Drs. Hariët Pinkster
Directeur Toezicht | Voortgezet Onderwijs

Inspectie van het onderwijs
Postbus 2730 | 3500 GS Utrecht | www.onderwijsinspectie.nl

T [REDACTED]
[REDACTED]@onderwijsinspectie.nl

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 25 juni 2018 17:55
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Stavaza Wegingskader 25 juni 18u

Optie Inspectie 24 juni	Uitgangspunten	Rolverdeling	Aandachtspunten
<ul style="list-style-type: none"> - Iedereen moet aan de schoolexamen eisen voldoen: zowel de geslaagden als de gezakten. - Minister past hardheidsclausule (artikel 60EB) toe op de regel: SE moet afgerond zijn voor aanvang CE (artikel 32 EB). - Het centraal examen cijfer, waarvan het schoolexamencijfer naar behoren is vastgesteld, blijft voor de betreffende kandidaat gelden. Dit geldt voor zowel voor geslaagden als gezakten. - Bij de centraal examen cijfers van de vakken, die onafgerond zijn, krijgen ouders en leerling de keuze: geldig of ongeldig? Leerling/ouders tekenen voor deze keuze alvorens ze starten met afronden schoolexamens; bv. tijdens het persoonlijk bespreken van het plan van aanpak. - Hierna wordt gestart met de afname van de in te halen schoolexamens en vindt voor de kandidaten die daar voor kiezen in het 3^e tijdvak een opnieuw te maken CE afname plaats. 	<p>Proportionaliteit/redelijkheid zit in:</p> <ul style="list-style-type: none"> - keuze aan ouders/leerling om CE ongeldig te laten verklaren of te behouden voor de afgeronde vakken <ul style="list-style-type: none"> • Iedereen moet aan eisen voldoen • Dus reparatie op het SE-deel per vak voor alle leerlingen • Keuze behoud bijbehorende CE bij alle ouders/leerling: willen ze geldig of ongeldig? • Geldig: ontheffing obv art. 60 • Ongeldig: CE opnieuw • Minister zorgt ervoor dat CE's behouden kunnen blijven met art. 60 • Daarna start met reparatie 	<p>Ontheffing van de minister is randvoorwaardelijk voor uitvoeren scenario inspectie</p> <ul style="list-style-type: none"> - keuzemogelijkheid aanbieden aan ouders/leerlingen behoud CE <p>Inspectie gaat alleen op aangeven van ouders ongeldig verklaren</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nagenoeg geen ongeldigverklaringen door inspectie • Rechtsongelijkheid wordt gecreeerd door keuze ongeldigheid CE bij ouders/leerling te laten, waarbij gezakten extra "kansen" krijgen

Optie inspectie n.a.v. analyse juridische haalbaarheid 25 juni	Uitgangspunten	Rolverdeling	Aandachtspunten
--	----------------	--------------	-----------------

<ul style="list-style-type: none"> • Onderscheid tussen (1) gevallen met administratieve of min of meer administratieve gebreken maar die wel over de gehele stof in het kader van het schoolexamen zijn geëxamineerd (2) gevallen die op onderdelen of zelfs hele vakken niet in het kader van het schoolexamen zijn geëxamineerd. De Inspectie gaat dit na. • Gevallen (1) blijven geslaagd. • Gevallen (2): per leerling bepalen welke onderdelen van het schoolexamen alsnog moeten worden afgenomen. • Directeur moet uitslag schoolexamen aanpassen, en besluit met uitslag "geslaagd" intrekken. • Leerlingen hebben de keuze alsnog in de schoolvakantie te proberen schoolexamen aan te vullen of volgend jaar het laatste jaar nog een keer. • Als in de schoolvakantie: minister kan hardheidsclausule artikel 60 EB toepassen, dat deze keer schoolexamen na CE mag worden aangevuld en cijfers CE blijven staan als ontbrekende delen schoolexamen voor datum x zijn aangevuld etc, ten overstaan van examencommissie etc. • Als dat lukt, kan de directeur alsnog besluiten tot "geslaagd". 	<ul style="list-style-type: none"> • Iedereen moet aan eisen voldoen • Dus reparatie op het SE-deel per vak voor alle leerlingen • Inspectie stelt vast (obv art 31) wat er gerepareerd moet worden • Voor de reparatiegevallen moet directeur besluit diploma intrekken • Leerling wordt in staat gesteld SE te repareren, maar mag zelf kiezen • Minister zorgt voor bepalen herstelperiode om SE alsnog af te ronden, maar onder voorwaarden <ul style="list-style-type: none"> - externe examencommissie - je moet repareren in de aangegeven periode • CE blijft behouden • Daarna opnieuw uitslag door directeur <p>Proportionaliteit zit in twee dingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oordeel inspectie in analyse wat ontbreekt en over moet worden gedaan; - Bepalen van de fase voor correctie SE, met als afgeleide dispensatie van volgorde SE/CE en dus behoud CE 	<p>Eerst oordeel inspectie, dat is het vertrekpunt</p> <p>Daarna ambtshalve besluit MBVOM tot oprekken periode herstel SE - spinoff is behoud CE ART. 60 richt zich op herstellen SE</p> <p>Directeur ook een belangrijke rol tav intrekken</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Geen art. 43 inspectie • Geen ongeldigverklaringen • Hoe lang laten we de herstelperiode doorlopen? • Zorgpunt: beroepsgericht is nog niet in beeld? Dus hoe kan inspectie dan op korte termijn zeggen wat de herstelopdracht is? • Communicatie van deze optie t.o.v. eerdere uitlatingen: <ul style="list-style-type: none"> - ongeldigheid was noodrem - diploma's tegenhouden - onderzoek geeft inzicht - Analyse leidt tot maatwerk in oplossingen, met belang gedupeerde leerling voorop • Cito heeft aangeboden na te willen denken over maatwerkopdrachten om SE te herstellen • Bevoegdheden directeur moeten worden gedelegeerd/gemandateerd naar de externe examencommissie • Er moet gemaakt worden: <ul style="list-style-type: none"> - ambtshalve besluit - intrekkingbesluit diploma's directeur
--	---	---	---

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 25 juni 2018 18:24
Aan: Slob, Arie; [REDACTED]; [REDACTED]; [REDACTED]; [REDACTED]; [REDACTED]; [REDACTED]; [REDACTED]; Oppers, Alida; Vogelzang, Monique; [REDACTED]; [REDACTED]; [REDACTED] Hammersma, Marjan; Engelshoven, Ingrid van; [REDACTED]; [REDACTED]; [REDACTED]@hetcvte.nl; Faassen, Henri van; Veringa, Jan; [REDACTED]; Engelshoven, Ingrid van (MOCW); Slob, Arie (MBVOM)
Onderwerp: concept-wegingskader
Bijlagen: IVHO_EDOCS-#5221336-v1-Stappenplan_examens_VMBO_Maastricht.docx

Stappenplan examens VMBO Maastricht

Inleiding

In overleg met OCW (beleidsjurist en jurist WJZ) [REDACTED] is gekeken naar de mogelijkheid om de examenproblematiek in Maastricht zo op te lossen dat dit leidt tot zo min mogelijk benadeling voor leerlingen (en daarmee juridische risico's), zonder dat het ten koste gaat van de diplomawaarde. Daaruit is de onderstaande werkwijze gekomen.

We hebben daarbij de volgende criteria gehanteerd:

- Gelijkeheidsbeginsel: geen onterechte verschillen tussen leerlingen
- Proportionaliteit: leerlingen worden niet meer benadeeld dan nodig
- Duidelijk signaal dat SE op orde moet zijn (M)
- Werkbaar: er moet op korte termijn duidelijkheid zijn voor alle partijen, zodat te intensief onderzoek niet mogelijk is.

NB: OCW [REDACTED] willen dat de inspectie onderscheid maakt tussen wel en niet relevante gemiste SE-onderdelen. Dat is inhoudelijk niet haalbaar. Om voor elke toets te bepalen of deze wel of niet misbaar is, is een batterij aan deskundigen nodig – dat kost teveel tijd om op tijd duidelijkheid aan de leerlingen te geven over de te repareren onderdelen. Ook kun je daarover van mening verschillen, wat voer is voor juridische procedures. Daarnaast gaat hier het signaal van uit dat het kennelijk toch niet zo belangrijk is om het gehele SE af te ronden.

Stappenplan

Uitgangspunten:

- Iedereen moet aan de schoolexamenen voldoen: zowel de geslaagden als de gezakten. Dat betekent dat alle leerlingen alle hiaten in hun SE's alsnog moeten inhalen (zowel voor de vakken met als zonder CE).
- De CE's blijven staan. Er hoeven dus geen besluiten op grond van art. 43 EB genomen te worden.

Wat gebeurt er?

1. Er wordt een overzicht gemaakt van de missende schoolexamenonderdelen per leerling per vak. De leerling krijgt bericht voor welke vakken het schoolexamen, en daarmee ook het CE, op orde is. Daarvoor haalt de inspectie op 26/6 de laatste benodigde informatie op de school op: per leerling alle missende onderdelen van het schoolexamen.
2. De school krijgt een herstelopdracht op basis van art. 31 en 32 EB, die inhoudt dat de schoolexamens van alle leerlingen voor alle vakken alsnog conform PTA moeten worden afgerond willen zij kunnen slagen.
3. De directeur en de examensecretaris berichten alle leerlingen bij wie niet alle schoolexamens op orde zijn dat de zak/slaagbeslissing (art. 48, eerste en tweede lid, EB) wordt ingetrokken tot duidelijk is wat de uiteindelijke cijfers zijn. *Bezwaar en beroep mogelijk.*
4. De minister besluit op basis van art. 60 EB dat de regel dat SE moet zijn afgerond voor aanvang CE (art. 32, tweede lid, EB) voor dit geval niet geldt, onder voorwaarde dat het SE nog wel moet worden afgerond binnen een nader te bepalen termijn. Lijn motivering: fout ligt bij de school, leerling zo min mogelijk duperen, door nog afronden SE wel alle stof getoetst. *Bezwaar/beroep mogelijk.*
5. De leerlingen hebben de keuze of zij het schoolexamen willen afronden (en dus alle missende onderdelen willen inhalen). Als zij dat niet willen dient de directeur voor die onderdelen een maatregel op grond van art. 5 EB te nemen: een één, die officieel wordt gecommuniceerd naar de ouders en waartegen een beroepsmogelijkheid openstaat.
6. Hierna wordt gestart met de afname van de in te halen schoolexamens. Om de kwaliteit te borgen en te voorkomen dat de schoolexamens worden gebruikt om de lage CE-cijfers te compenseren wordt een externe examencommissie van deskundigen aangesteld.

7. Na afloop van de afname van de CE's wordt er door de directeur opnieuw vastgesteld welke cijfers er zijn behaald voor de examens (art. 47 EB) en wordt een nieuwe zak/slaagbeslissing genomen door directeur en examensecretaris (art. 48 EB). *Bezwaar/beroep mogelijk*
8. Er wordt al dan niet een diploma uitgereikt door de directeur.

NB: Mocht de directeur weigeren mee te werken aan het intrekken van de zak/slaagbeslissing, dan kunnen alsnog examens ongeldig worden verklaard op basis van art. 43 EB.

Voordelen:

- + De leerlingen worden zo min mogelijk benadeeld door de fouten van de school. Dat leidt tot minder kritiek in de media en Kamer en tot minder juridische procedures. Ook is het geen besluit waar belanghebbenden naar verwachting bezwaar tegen hebben, dus geen voornemen/zienswijzemogelijkheid nodig.
- + Beperkte onderzoekslast en beperkte druk voor het CvTE, nu er geen CE's ongeldig zullen worden verklaard.

Van:
Verzonden: dinsdag 26 juni 2018 16:12
Aan:
Onderwerp: Voorblad met scenario's
Bijlagen: Document9.docx

Afgelopen week zijn twee scenario's voorgesteld om de leerlingen in Maastricht de kans te geven alsnog hun diploma te halen. In bijgevoegd schema is het stappenplan weergegeven. Wij adviseren u scenario 1 te kiezen, omdat scenario 2 teveel risico's met zich brengt.

Scenario 1

Schoolexamens (SE) over

Voordeel:

- Doet recht aan situatie (onregelmatigheden zaten niet in de centrale examens (CE), maar in de SE.
- Doet zoveel mogelijk recht aan leerlingen, die de dupe zijn geworden van fouten van de school. Scenario 1 belast hen immers minder.

Nadelen:

- Er wordt mogelijk een precedent gecreëerd ("de minister lost het wel op").
- De school moet meewerken. Tegen het intrekken van de einduitslagen staat bezwaar en beroep open.

Scenario 2

SE en CE over

Voordeel:

- De inspectie heeft aanvankelijk uitgesproken de CE ongeldig te willen verklaren. Die uitspraak wordt gestand gedaan.
- Doet recht aan het uitgangspunt dat de CE pas kunnen worden afgenomen als het programma van toetsing en afsluiting (pta) is afgerond.

Nadelen:

- Leerlingen moeten zowel SE als CE overdoen. De vraag is of dit niet teveel van hen vraagt in een kort tijdbestek. Het gaat bovendien om vmbo-leerlingen, voor wie dit probleem sterker geldt.
- Leerlingen die in het voorlaatste jaar al deelnamen aan het CE, worden ook geconfronteerd met de ongeldigheid van het afgelegde CE.
- De scholen moeten zowel SE als CE afnemen. Dit vraagt veel van hun organisatie.
- Doet geen recht aan de situatie en is daarom mogelijk onevenredig. De fout ligt immers bij de school en niet bij de leerling.
- Het is niet zeker of de inspectie wel bevoegd is de CE over te laten doen. De bevoegdheid gaat nl. over onregelmatigheden bij CE, terwijl die plaatsvonden bij de SE.
- De inspectie moet een extra besluit nemen, waartegen leerlingen in bezwaar en beroep kunnen. Als zij winnen, kunnen zij mogelijk schade vorderen bij de inspectie.

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

16

MBVOM

Contactpersoon
IGO

Onze referentie

Datum
26 juni 2018

Kopie aan
OCW: SG, DGPV, D.VO, D.WJZ,
D.COM, [redacted]

[redacted] (VO),
[redacted] (Kennis),
[redacted] (Com)
[redacted] (vhQ),
[redacted] (VO),
[redacted] (Kennis),
[redacted] (BI),
[redacted] (Com)

Situatie rondom examens VMBO Maastricht

AMBTBSBERICHT

In vervolg op het vorige ambtsbericht van afgelopen vrijdag 22 juni 2018, waarin ik u informeerde over de onregelmatigheden in de examens van VMBO Maastricht informeer ik u nu over onze (voorlopige) bevindingen van de afgelopen dagen en adviseer ik u over het vervolg.

Beeld van de situatie

We hebben op basis van de systemen van de school en het gemaakte werk van leerlingen vastgesteld welke SE-toetsen er per leerling per vak missen. Het is nog mogelijk dat voor een deel van de missende onderdelen een verklaring bestaat zoals het samenvoegen van toetsen of het toepassen van een alternatieve toetsingsvorm. Hier wordt op dit moment het laatste onderzoek naar gedaan. Voor het totaalbeeld biedt dit echter voldoende basis.

We komen op basis van de papieren stukken tot de volgende voorlopige conclusies, die dus nog kunnen wijzigen op basis van het onderzoek:

- Er zijn vrijwel geen leerlingen waar geen enkel SE-onderdeel ontbreekt.
- Het PTA is op grote schaal niet uitgevoerd.
- De omvang van de tekorten verschilt sterk tussen leerlingen, klassen en vakken (zie voor een overzicht [bijlage 1](#)).
- De grootste problemen zitten voor beide scholen op de gemengde leerweg.
- De vakken met de meeste problemen zijn Engels en wiskunde, zowel qua aantallen gemiste SE-toetsen als qua aantal leerlingen dat een of meerdere toetsen mist.
- Voor de praktijkvakken geldt dat sterk uiteen loopt tussen de verschillende afdelingen hoeveel onderdelen er missen.
- Er is een kans dat een aantal tekorten moeilijk in te lopen is in de zomervakantie, door de aard (stage, LOB-verplichtingen) of door de omvang van de tekorten.

Advies

Na overleg op ambtelijk niveau met OCW en na overleg [redacted] is ons advies om het centraal examen niet ongeldig te verklaren. Centraal hierbij staat het zo min mogelijk benadelen van de leerlingen, zonder dat dit ten koste gaat van de waarde van hun diploma. In [bijlage 2](#) bij dit ambtsbericht treft u een beschrijving aan van de volgens ons twee meest voor de hand liggende scenario's en de weg die tot ons advies heeft geleid.

Onze referentie

Datum
26 juni 2018

Gelet op de omvang van de problematiek bij de schoolexamens zou ons advies daarbij zijn om VMBO Maastricht de gelegenheid te bieden om onderdelen van het PTA samen te voegen c.q. het PTA te wijzigen om het op relatief overzienbare termijn afronden van het schoolexamen een haalbare optie te maken. Daarbij dient zoveel mogelijk een onderverdeling van de leerlingen in groepen te worden gehanteerd, om een efficiënte gang van zaken mogelijk te maken, zowel qua examinering als qua overgang naar het vervolgonderwijs. Deze aanpassing van het PTA zou wat ons betreft moeten gebeuren onder supervisie van een externe institutie die de hiaten, eventuele samenvoegingen c.q. wijzigingen in het PTA en de daarbij zoveel mogelijk te hanteren groepsgewijze aanpak kwalitatief kan beoordelen, bijvoorbeeld Cito.

Ten slotte is het zaak het overleg met het vervolgonderwijs (in dit geval mbo en in één geval havo) te starten (deels is dit al gestart) om een soepele overgang, inclusief eventueel invulling van bepaalde hiaten, bijvoorbeeld stages, of toelating terwijl er nog geen diploma is, mogelijk te maken. Naar de juridische vormgeving hiervan wordt nog nader onderzoek gedaan.

Onze referentie

Datum
26 juni 2018

Bijlage 1. Twee scenario's

Ervan uitgaande dat voor alle betrokken leerlingen de cijfers van het centraal examen blijven staan voor de vakken waarbij er geen sprake is van hiaten in het schoolexamen, en dat alle missende schoolexamenonderdelen worden ingehaald, zien we twee mogelijke scenario's:

1. Met toepassing van de hardheidsclausule verklaren we het volledige centraal examen geldig;
2. Het centraal examen wordt ongeldig verklaard voor de vakken waarbij er sprake is van hiaten in het schoolexamen.

Hieronder werken wij dit verder uit.

Scenario 1 – Laten staan CE bij tekortkomingen SE

In dit scenario passen we de hardheidsclausule op het volledige centraal examen (CE) toe. In dit scenario moeten alle leerlingen alle hiaten in hun schoolexamen (SE) alsnog inhalen, zowel de vakken waarvoor er ook een centraal examen is als de vakken waarvoor er geen centraal examen is. Het verschil met scenario 2 is dat in scenario 1 het centraal examen 'blijft staan'. Er hoeven dus geen besluiten te worden genomen op grond van artikel 43 van het Examenbesluit.

De praktische gang van zaken is dan op grond van het Examenbesluit als volgt:

1. De leerlingen krijgen bericht voor welke vakken het schoolexamen, en daarmee ook het centraal examen op orde is.
2. De school krijgt een herstelopdracht: de schoolexamens van alle leerlingen moeten alsnog conform het programma van toetsing en afsluiting (PTA) worden afgerond, willen ze kunnen slagen.
3. Directeur en examensecretaris berichten alle leerlingen bij wie niet alle schoolexamens op orde zijn dat de zak/slaagbeslissing wordt ingetrokken tot duidelijk is wat de uiteindelijke cijfers zijn.
4. De minister besluit dat de regel dat het schoolexamen moet zijn afgerond voor aanvang van het centraal examen voor dit geval niet geldt, onder voorwaarde dat het schoolexamen wel wordt afgerond binnen een nader te bepalen termijn.
5. Willen leerlingen het schoolexamen niet afronden, dan dient de directeur voor de niet gedane onderdelen de maatregel te nemen dat de leerlingen dan een 1 krijgen voor het betreffende schoolexamen.
6. Ter borging van de kwaliteit van het schoolexamen wordt een externe examencommissie van deskundigen aangesteld.
7. Na afloop van de afname van het schoolexamen stelt de directeur opnieuw vast welke cijfers er zijn behaald voor de examens en nemen directeur en examensecretaris een nieuwe zak/slaagbeslissing. Er wordt aan de geslaagde leerlingen een diploma uitgereikt.

Scenario 2 – Ongeldig verklaren CE's bij tekortkomingen SE

In dit scenario moeten alle leerlingen alle hiaten in hun schoolexamen alsnog inhalen, zowel de vakken waarvoor er ook een centraal examen is als de vakken waarvoor er geen centraal examen is (Zie bijlage 2 voor een overzicht van

Onze referentie

Datum
26 juni 2018

eventueel ongeldig te verklaren CE's). Zijn er hiaten in de vakken waarvoor er behalve schoolexamen ook centraal examen is gedaan, dan is het centraal examen voor dit specifieke vak ongeldig en moet ook dit worden overgedaan.

De praktische gang van zaken is dan (op grond van het Examenbesluit) als volgt:

1. De leerlingen krijgen bericht voor welke vakken het schoolexamen, en daarmee ook het centraal examen op orde is.
2. Directeur en examensecretaris berichten alle leerlingen bij wie niet alle schoolexamens op orde zijn dat de zak/slaagbeslissing wordt ingetrokken tot duidelijk is wat de uiteindelijke cijfers zijn.
3. De school krijgt een herstelopdracht die inhoudt dat de schoolexamens van alle leerlingen alsnog conform het PTA moeten worden afgerond.
4. De minister bepaalt met toepassing van de hardheidsclausule dat niet het gehele CE moet worden overgedaan, maar slechts voor de onvolledige vakken.
5. De inspecteur-generaal besluit dat het centraal examen opnieuw moet worden afgenomen, voor de vakken waarvoor het schoolexamen hiaten vertoont.
6. Het in te halen schoolexamen wordt afgenomen en daarna wordt in het 3^e tijdvak het opnieuw te maken centraal examen afgenomen (N.B. daaraan voorafgaand moeten alle schoolexamens compleet zijn).
7. Ter borging van de kwaliteit van het schoolexamen wordt een externe examencommissie van deskundigen aangesteld.
8. De directeur stelt vast welke cijfers er zijn behaald voor de examens.
9. Directeur en examensecretaris nemen een nieuwe zak/slaagbeslissing.
10. Er wordt al dan niet een diploma uitgereikt door de directeur.

Weging van de scenario's

Scenario 1 – Laten staan CE bij tekortkomingen SE

Scenario 1 leidt ertoe dat de betrokken leerlingen zo min mogelijk worden benadeeld door fouten die de school en het bestuur van de school hebben gemaakt en dat ze een betere kans hebben om alsnog hun examen af te ronden en in te stromen in de vervolgopleiding die ze hebben gekozen. Scenario 1 levert naar wij verwachten minder weerstand en minder juridische procedures op. Nadeel kan zijn dat het gezien wordt als het onder druk bezwijken en dat er een zekere relativisering van de regels en precedentwerking vanuit gaat.

Scenario 2 – Ongeldig verklaren CE's bij tekortkomingen SE

Scenario 2 sluit aan bij de regelgeving en bij het aanvankelijk gecommuniceerde besluit. Het benadrukt dat de gang van zaken bij het schoolexamen in Maastricht volstrekt onaanvaardbaar is. Naar we mogen aannemen heeft dit ook een zekere (preventieve) werking naar de rest van het onderwijsveld. Nuancering van de aanpak kan het beeld doen ontstaan dat het toch minder ernstig is, wat er is gebeurd. Tegelijkertijd is scenario 2 een lijn die veel weerstand en mogelijk juridische procedures oproept. De weerstand zien we natuurlijk in eerste instantie bij de leerlingen van VMBO Maastricht en hun ouders, maar ook in de publieke

Onze referentie

Datum
26 juni 2018

opinie. Er is veel onbegrip over het ongeldig verklaren van het centraal examen, al is nog niet helemaal duidelijk hoe breed dit onbegrip precies leeft. In juridische zin is er het risico dat de rechter de ongeldigverklaring van het centraal examen in strijd vindt met het proportionaliteitsbeginsel, met name omdat er geen signalen zijn (zo blijkt ook uit de eerste bevindingen van het CvTE dat hiernaar onderzoek doet) die twijfel aan de kwaliteit van het centraal examen rechtvaardigen.

22 15
17

Van:
Verzonden: woensdag 27 juni 2018 14:05
Aan: Veringa, Jan; Oppers, Alida; Vogelzang, Monique;
@hetcvte.nl); Veringa, Jan;

Onderwerp: Laatste versie brief
Bijlagen: EDOC-#1381034-v2-
Kamerbrief_Ontwikkelingen_rondom_examens_VMBO_Maastricht.docx

Urgentie: Hoog

Deze brief gaat om 14.30uur. [REDACTED]

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Voortgezet Onderwijs
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

T +31 6 [redacted] [\[redacted\]@minocw.nl](mailto:[redacted]@minocw.nl)

Onze referentie
1381034

Datum

Betreft Ontwikkelingen rondom examens VMBO Maastricht

Afgelopen vrijdag informeerde ik uw Kamer over ernstige onregelmatigheden in de schoolexamens van de leerlingen van VMBO Maastricht. Dit nieuws heeft begrijpelijkerwijs heel veel losgemaakt bij de leerlingen en hun ouders. Ik heb gisteren met de leerlingen Guusje, Lorenzo, Robin, Shalina en Romy gesproken en hun verhalen hebben me geraakt. Elke leerling moet ervan op aan kunnen dat het onderwijs dat zij of hij krijgt van goede kwaliteit is en dat de organisatie rondom de schoolexamens op orde is. Dat is hier niet het geval geweest en dat heeft voor hen en hun mede-leerlingen grote gevolgen.

De afgelopen dagen is er enorm veel werk verzet door alle betrokkenen - de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie), het College voor Toetsen en Examens (hierna: CvTE), de net aangestelde externe examencommissie en de leraren van de scholen zelf. Het gezamenlijke doel is zoveel mogelijk leerlingen alsnog te begeleiden naar een diploma. Hierbij streven we ernaar dat zo min mogelijk leerlingen een jaar over hoeven te doen en willen we tegelijkertijd recht doen aan de waarde van het diploma.

Op basis van wat vrijdag bekend was, waren we genoodzaakt om aan de noodrem te trekken en aan te kondigen dat de inspecteur-generaal van het Onderwijs de centraal examens ongeldig zou moeten verklaren. De bijeenkomst die dezelfde avond in Maastricht is gehouden voor de ouders en leerlingen heeft op alle aanwezigen - waaronder de inspecteur-generaal van het Onderwijs en de directeur van het CvTE - diepe indruk gemaakt.

Op basis van de constatering van de inspectie over de schoolexamens, de zorgen over de centraal examens en de naderende diploma-uitreiking, deden we deze aankondiging. Inmiddels hebben de inspectie en het CvTE onderzoek kunnen doen naar de school- en centraal examens van alle leerlingen van VMBO Maastricht. Daaruit komt het beeld naar voren dat er veel hiaten zitten in de schoolexamens (voor zover nu bekend gaat het om enkele duizenden ontbrekende cijfers), maar dat dit bij de centraal examens niet het geval is. Op basis van deze uitkomsten en in het belang van de leerlingen, maak ik - op

advies van de inspectie - gebruik van mijn discretionaire bevoegdheid.¹ De cijfers voor de centraal examens blijven staan. Met dit besluit zijn we er helaas nog niet. Het beeld rond de schoolexamen is ernstig. De leerlingen zullen de gemiste stof moeten inhalen.

Onze referentie
1381034

Deze brief laat in de eerste plaats zien wat dit voor leerlingen precies inhoudt en gaat vervolgens in op verdere relevante ontwikkelingen.

De leerlingen van VMBO Maastricht

Stand van zaken schoolexamens

Alle 354 eindexamenkandidaten zijn gedupeerd door het handelen van de scholen. Inmiddels heeft de inspectie - op basis van de gegevens van de school - op een rij gezet welke onderdelen van het schoolexamen (zoals voorgeschreven door het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) van de school) onjuist of onvolledig zijn afgerond. Per vak is door de inspectie bepaald of het schoolexamen van de leerlingen is afgerond. Aan het eind van deze dag heeft de inspectie voor iedere leerling in beeld wat de individuele tekortkomingen in de schoolexamens zijn.

De afgelopen dagen is hier en daar het beeld opgeroepen dat het zou gaan om enkel administratieve onvolkomenheden. Ik heb me gestoord aan deze suggestie en hecht eraan dit beeld recht te zetten. De leerlingen missen helaas wezenlijke onderdelen van de leerstof en hebben veelal grote achterstanden opgelopen. De leerstof van een examenvak wordt namelijk deels in het schoolexamen en deels in het centraal examen geëxamineerd. In de examenprogramma's en de uitwerking daarvan in de syllabi wordt voor per vak de verdeling van de leerstof over het school- en het centraal examen beschreven.² In het schoolexamen komen onderdelen van het examenprogramma aan de orde, die niet terugkomen in het centraal examen. Dat zijn dus andere onderwerpen dan die in het centraal examen worden geëxamineerd.

Zo worden bijvoorbeeld bij Nederlands in het schoolexamen de volgende onderdelen getoetst: oriëntatie op leren en werken, basisvaardigheden, spreken en gespreksvaardigheden en fictie. In het centraal examen worden leervaardigheden, luister-, lees- en schrijfvaardigheden getoetst. Voor wiskunde gaat het bij het schoolexamen onder meer om: informatieverwerking en statistiek. Het centraal examen toetst leervaardigheden, algebraïsche verbanden, rekenen en meetkunde.

De inspectie constateert op basis van haar onderzoek naar de PTA's van de school, het gemaakte werk van de leerlingen en gesprekken met leraren het volgende:

- Tot op heden zijn bij alle leerlingen tekortkomingen in het SE geconstateerd.
- De omvang van de tekorten verschilt sterk tussen leerlingen, klassen en vakken.
- De grootste problemen zitten voor de leerlingen van beide scholen op de gemengde leerweg.

---

¹ Op grond van artikel 60 van het Eindexamenbesluit VO.

² Zie <http://wetten.overheid.nl/BWBR0022061/> onder paragraaf 2, voor genoemde voorbeelden in het bijzonder paragraaf 2.1, 2.4 en 2.13.

- De vakken met de meeste problemen zijn Engels en wiskunde, zowel qua aantallen gemiste SE-toetsen als qua aantal leerlingen dat een of meerdere toetsen mist.
- Voor de praktijkvakken geldt dat sterk uiteenloopt tussen de verschillende afdelingen hoeveel onderdelen er missen.
- Een aantal tekorten is vermoedelijk moeilijk in te lopen in de zomervakantie, door de aard (stage, LOB-verplichtingen) of omvang van de tekorten.

Onze referentie
1381034

Het onderzoek van de inspectie bevestigt dat de situatie ernstig is en grote gevolgen heeft voor de leerlingen.

Stand van zaken centraal examens

Het is duidelijk dat veel is misgegaan bij de schoolexamens op VMBO Maastricht. Om te kunnen beoordelen of de centraal examens op de juiste manier zijn gecorrigeerd, heeft het CvTE gisteren op mijn verzoek onderzoek gedaan naar de centraal examens. Via een steekproef hebben leden van de staatsexamencommissie gecontroleerd of het door de leerlingen gemaakte werk goed is nagekeken. Het CvTE heeft gisteravond gerapporteerd dat de resultaten van de centraal examens handhaafbaar zijn. Ik ben het CvTE en de inspectie erkentelijk voor hun werk.

Besluiten

Gelet op het ambtsbericht van de inspectie en de bevindingen van het CvTE over de centraal examens en in het belang van de leerlingen, heb ik – zoals aan het begin van deze brief al aangegeven – besloten dat de cijfers voor de centraal examens worden gehandhaafd. Leerlingen hoeven dus niet opnieuw centraal examens af te leggen. Wel is het nodig dat zij de gemiste onderdelen uit het schoolexamen inhalen. Pas als de schoolexamens met goed gevolg zijn afgerond, kunnen de leerlingen een diploma ontvangen.

Om te realiseren dat de leerlingen alsnog in de gelegenheid worden gesteld hun schoolexamens opnieuw af te leggen, zal moeten worden afgeweken van het Eindexamenbesluit VO (artikel 32). Dit artikel bepaalt dat de schoolexamens moeten zijn afgerond voor het centraal examen. Ik zal hiertoe – op advies van de inspectie – gebruikmaken van mijn discretionaire bevoegdheid (de hardheidsclausule), zodat deze groep leerlingen alsnog in de gelegenheid worden gesteld hun schoolexamens op een later moment af te ronden.

Vervolgstappen

Voor mij staat alles nu in het teken van de leerlingen, zoals ik u ook de afgelopen dagen steeds heb gemeld. Zij moeten schoolwerk inhalen en het is cruciaal dat dit op ordentelijke wijze gebeurt. De leerlingen en ouders moeten er op kunnen vertrouwen dat de schoolexamens van goede kwaliteit zijn en op een juiste manier worden afgenomen.

Daarom zijn op mijn verzoek de leden van de examencommissie uit hun functie ontheven en is een externe examencommissie samengesteld. De externe examencommissie – bestaande uit gezaghebbende deskundigen buiten het schoolbestuur – is gisteren gestart met de opdracht de regie voor de examinering te voeren. Cito is gevraagd vervangende schoolexamens te maken. Ik zet hieronder de formele stappen uiteen en ga in op het vervolg voor de leerlingen.

De inspectie rondt vandaag het onderzoek op de school af stelt op basis van het uitgevoerde onderzoek vast dat voor meerdere vakken schoolexamens niet zijn afgerond. Dit wordt beoordeeld aan de hand van het PTA van de school. Hierover wordt een rapportage gestuurd aan de school en aan de externe examencommissie. In deze rapportage maakt de inspectie de ontbrekende onderdelen inzichtelijk, zowel op vakniveau als leerlingniveau. De externe examencommissie maakt op basis van het onderzoek van de inspectie de vertaalslag van de ontbrekende onderdelen per leerling naar welke leerstof op basis van de eindtermen alsnog moet worden afgesloten, zodat de leerling voldoet aan de vereisten per vak. Op basis hiervan stelt de externe examencommissie een bijgesteld PTA vast.

Vervolgens geeft de inspectie een herstelopdracht aan de school waarin staat dat de schoolexamens alsnog moeten worden afgerond.³ De school dient ervoor zorg te dragen dat deze tekortkomingen worden hersteld. Mocht het bevoegd gezag niet aan deze opdracht voldoen, dan kan de inspectie bekostigingssancties opleggen.

Op grond van de hardheidsclausule stel ik een nieuwe termijn vast waarbinnen het SE alsnog moet worden afgerond. Dit is een beslissing van de minister, gericht aan het bevoegd gezag. Zij moeten de leerlingen en de externe examencommissie hierover informeren.

De externe examencommissie trekt namens de directeur op basis van de bevindingen van de inspectie de door de directeur vastgestelde beoordeling van het schoolexamen in. De uitgereikte cijferlijst en de vastgestelde uitslag hebben daarmee geen grondslag meer en er kan geen einduitslag worden bepaald. Indien de leerling het schoolexamen alsnog afrondt, wordt een uitslag alsnog bepaald en kan een diploma worden uitgereikt.

De externe examencommissie maakt op basis van de bevindingen van de inspectie per leerling inzichtelijk wat de inhoudelijke gebreken per vak zijn die gerepareerd moeten worden.

De externe examencommissie is verder verantwoordelijk voor de door Cito gemaakte schoolexamens, de formele vaststelling van de beoordeling van de schoolexamens en het vaststellen van de uitslagen. De inspectie monitort het werk van de examencommissie.

Op ons verzoek heeft de examencommissie Cito gevraagd om – op basis van de eindtermen – centraal schoolexamens te ontwikkelen die de gemiste onderdelen toetsen. Cito neemt daarmee de taak van de school op dit punt over en de examens vinden plaats onder regie van de examencommissie.

Vervolg voor de leerlingen

We hebben de school dringend geadviseerd de leerlingen vandaag individueel te informeren over de inhoud van deze brief en de consequentie die dat voor hen heeft. Vanaf morgen kan de school – op basis van de rapportage van de inspectie – contact opnemen met de leerlingen over de precieze hiaten in hun

---

³ De aangetroffen situatie is in strijd met artikel 3, eerste lid, artikel 5 en artikel 31, eerste en tweede lid in samenhang met artikel 32, tweede lid van het Eindexamenbesluit VO.

schoolexamens. Dan is duidelijk wat hun individuele situatie is. Op een later moment worden de leerlingen en hun ouders door de school - op aangeven van de externe examencommissie - geïnformeerd wanneer en op welke manier het gemiste werk wordt getoetst.

Onze referentie
1381034

De verwachting is dat het voor een deel van de leerlingen mogelijk is het gemiste werk deze zomer in te halen, zodat ze nog deze zomer hun diploma halen. Voor een andere groep zal dit de komende maanden tijd en inzet vergen. Ook is niet uitgesloten dat bij een deel van de leerlingen de achterstanden zo groot zijn dat een jaar overdoen onvermijdelijk is. De school beziet samen met de leerling en ouders wat haalbaar is. Voor de leerlingen die - mede op basis van hun centraal examen - de uitslag hebben ontvangen dat ze zijn gezakt, bestaat ook de mogelijkheid de tekortkomingen in het schoolexamen te herstellen, zodat ze alsnog hun diploma kunnen halen. Dat zal niet voor elke leerling haalbaar zijn.

De uitgangspunten voor het inhaalwerk zijn:

- Elke leerling krijgt advies van de school - in samenspraak met de externe examencommissie - over de haalbaarheid van hun programma. Ik verwacht daarbij van de school dat zij de leerlingen zo goed mogelijk ondersteunen en voorbereiden op het te maken werk. We weten bijvoorbeeld dat zomerscholen hierbij effectief zijn. We hebben de school dan ook dringend aangeraden dit in te zetten.
- De afgelopen dagen hebben verschillende leraren zich gemeld met een aanbod van hulp. Ik ben daarvoor heel dankbaar. We zullen deze aanbiedingen zoveel mogelijk doorgeleiden naar de school en de externe examencommissie.
- Alleen de op basis van de eindtermen noodzakelijke leerstof (vastgesteld door de externe examencommissie en vastgelegd in het bijgestelde PTA) wordt getoetst.
- De onderdelen die nog moeten worden getoetst, worden zoveel als mogelijk gecombineerd, zodat het aantal toetsmomenten voor de leerling te overzien is.

Ik heb in overleg met de inspectie en het CvTE besloten dat de cijfers voor de centraal examens geldig blijven tot 1 januari 2019. Dit geeft leerlingen die veel moeten inhalen, een redelijke termijn om dit te doen. We bekijken - samen met het mbo in de regio - hoe we het voor leerlingen mogelijk maken om alvast te beginnen aan hun vervolgopleiding en ondertussen te werken aan het behalen van hun vmbo-diploma. Dat vergt wellicht aanpassingen in de regelgeving. Dit mag geen belemmering zijn om ervoor te zorgen dat deze leerlingen op een goede manier kunnen starten met hun vervolgonderwijs.

Schoolbestuur en stelsel

Ik heb de raad van toezicht van LVO gevraagd kritisch te kijken naar het optreden van het bestuur. Ze hebben me laten weten dat de portefeuillehouder onderwijs in de raad van toezicht is teruggetreden. Ook het lid van de raad van bestuur dat verantwoordelijk was voor onderwijs is teruggetreden uit haar bestuurlijke verantwoordelijkheden. Ik heb de raad van toezicht dringend verzocht nog deze week een interim-bestuurder te benoemen die in ieder geval de eindverantwoordelijkheid draagt voor de examens.

Zoals gemeld in mijn brief van afgelopen vrijdag, staan de twee scholen onder verscherpt toezicht en onderzoekt de inspectie het bestuurlijk handelen van LVO. De inspecteur-generaal van het Onderwijs heeft aangekondigd dat het handelen van de inspectie bij VMBO Maastricht extern wordt geëvalueerd.

Onze referentie
1381034

De onderzoeken worden zo snel mogelijk in gang gezet.

Tot slot

De situatie in Maastricht kent alleen maar verliezers. Ik vind het ongelooflijk wat hier is gebeurd en ik betreur het zeer dat de 354 leerlingen zijn getroffen door het onverantwoorde handelen van het bevoegd gezag van de scholen. Met de gekozen maatregelen doen we recht aan ons examenstelsel en de waarde van een diploma, maar beogen we bovenal zoveel mogelijk leerlingen alsnog in staat te stellen hun middelbare schoolperiode af te sluiten met een vmbo-diploma. Daarmee kunnen we het hen aangedane leed niet wegnemen. Dat spijt me zeer. We doen nu het maximale voor de leerlingen wat in de gegeven omstandigheden binnen onze mogelijkheden ligt.

Vanzelfsprekend informeer ik uw Kamer over relevante ontwikkelingen.

de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,

Arie Slob

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

19

MBVOM

Contactpersoon
IGO

Onze referentie
5221951

Datum
27 juni 2018

Kopie aan
OCW: SG, DGPV, D.VO, D.WJZ,
D.COM,

(VO),
(Kennis),
(Com)
IvhO: plv. IGO, D.VO,
(VO),
(Kennis),
(BI),
(Com)

Situatie rondom examens VMBO Maastricht

AMBTBSBERICHT

In vervolg op het vorige ambtsbericht van afgelopen vrijdag 22 juni 2018, waarin ik u informeerde over de onregelmatigheden in de examens van VMBO Maastricht informeer ik u nu over onze (voorlopige) bevindingen van de afgelopen dagen en adviseer ik u over het vervolg.

Beeld van de situatie

We hebben op basis van de systemen van de school en het gemaakte werk van leerlingen vastgesteld welke SE-toetsen er per leerling per vak missen. Het is nog mogelijk dat voor een deel van de missende onderdelen een verklaring bestaat zoals het samenvoegen van toetsen of het toepassen van een alternatieve toetsingsvorm. Hier wordt op dit moment het laatste onderzoek naar gedaan. Voor het totaalbeeld biedt dit echter voldoende basis.

We komen op dit moment op basis van de papieren stukken tot de volgende voorlopige conclusies, die dus nog kunnen wijzigen op basis van het onderzoek:

- Er zijn vrijwel geen leerlingen waar geen enkel SE-onderdeel ontbreekt.
- Het PTA is op grote schaal niet uitgevoerd.
- De omvang van de tekorten verschilt sterk tussen leerlingen, klassen en vakken (zie voor een overzicht [bijlage 1](#)).
- De grootste problemen zitten voor beide scholen op de gemengde leerweg.
- De vakken met de meeste problemen zijn Engels en wiskunde, zowel qua aantallen gemiste SE-toetsen als qua aantal leerlingen dat een of meerdere toetsen mist.
- Voor de praktijkvakken geldt dat sterk uiteen loopt tussen de verschillende afdelingen hoeveel onderdelen er missen.
- Er is een kans dat een aantal tekorten moeilijk in te lopen is in de zomervakantie, door de aard (stage, LOB-verplichtingen) of door de omvang van de tekorten.

We zullen u zo snel mogelijk berichten over onze meer definitieve conclusies, inclusief een beeld van de consequenties voor individuele leerlingen.

Advies

Na overleg op ambtelijk niveau met OCW en na overleg met [REDACTED] is ons advies om het centraal examen niet ongeldig te verklaren. Centraal hierbij staat het zo min mogelijk benadelen van de leerlingen, zonder dat dit ten koste

Onze referentie
5221951

Datum
27 juni 2018

gaat van de waarde van hun diploma. In bijlage 2 bij dit ambtsbericht treft u een beschrijving aan van de volgens ons twee meest voor de hand liggende scenario's en de weging die tot ons advies heeft geleid.

Gelet op de omvang van de problematiek bij de schoolexamens zou ons advies daarbij zijn om VMBO Maastricht de gelegenheid te bieden om onderdelen van het PTA samen te voegen c.q. het PTA te wijzigen om het op relatief overzienbare termijn afronden van het schoolexamen een haalbare optie te maken. Daarbij dient zoveel mogelijk een onderverdeling van de leerlingen in groepen te worden gehanteerd, om een efficiënte gang van zaken mogelijk te maken, zowel qua examinering als qua overgang naar het vervolgonderwijs. Deze aanpassing van het PTA zou wat ons betreft moeten gebeuren onder supervisie van een externe institutie die de hiaten, eventuele samenvoegingen c.q. wijzigingen in het PTA en de daarbij zoveel mogelijk te hanteren groepsgewijze aanpak kwalitatief kan beoordelen, bijvoorbeeld Cito.

Ten slotte is het zaak het overleg met het vervolgonderwijs (in dit geval mbo en in één geval havo) te starten (deels is dit al gestart) om een soepele overgang, inclusief eventueel invulling van bepaalde hiaten, bijvoorbeeld stages, of toelating terwijl er nog geen diploma is, mogelijk te maken. Naar de juridische vormgeving hiervan wordt nog nader onderzoek gedaan.

Onze referentie
5221951

Datum
27 juni 2018

Bijlage 1.

A. Overzicht aantallen missende SE-onderdelen

Voorlopig (indicatief) overzicht, '-' betekent dat we nog geen cijfers hebben over dat vak, daar kunnen diverse redenen voor zijn. De getallen zijn alle missende toetsen (die dus in principe moeten worden ingehaald) per vak per afdeling. Dit zijn vaak meerdere toetsen per leerling. Dit overzicht dient om een eerste beeld te geven van de omvang van de tekorten in het schoolexamen.

Porta Mosana

Vak	Basis (31 lln)	Kader (53 lln)	GL (82 lln)	TL (2 lln)
Nederlands	36	8	171	12
Engels	147	31	545	23
Wiskunde	239	2	433	-
Biologie	2	0	91	18
Nat.&Scheikunde 1	-	0	30	-
Economie	-	-	-	-
Frans	-	-	251	10
Duits	-	-	8	13
Maatschappijleer	240	1	-	-
LO	15	0	-	-
CKV	-	-	-	-
LOB	287	0	-	20
Praktijkvakken	0	534	354	-

St. Maartens

Vak	Basis (59 lln)	Kader (82 lln)	GL (59 lln)
Nederlands	64	76	102
Engels	285	284	464
Wiskunde	183	177	238
Nat.&Scheikunde 1	8	16	5
Economie	9	5	-
Frans	0	10	268
Duits	0	-	108
Biologie	-	-	4
Maatschappijleer	17	-	-
LO	0	0	-
CKV	2	0	-
LOB	0	0	-
Praktijkvakken	1	8	277

Onze referentie
5221951

Datum
27 juni 2018

B. Overzicht eventueel ongeldig te verklaren CE's

Voorlopig (indicatief) overzicht, '-' betekent dat we nog geen cijfers hebben, daar kunnen diverse redenen voor zijn. De getallen zijn de aantallen leerlingen die op het genoemde vak een missend SE-onderdeel hebben, en bij toepassing van alternatief 2 (ongeldig verklaren CE's) het CE dus opnieuw zou moeten maken.

Porta Mosana

Vak	Basis (31 lln)	Kader (53 lln)	GL (82 lln)	TL (2 lln)
Nederlands	14	8	62	2
Engels	31	18	82	2
Wiskunde	31	2	80	-
Biologie	2	0	82	2
Nat.&Scheikunde 1	0	0	14	-
Economie	-	-	-	-
Frans	-	-	26	1
Duits	-	-	7	1
Praktijkvakken	0	42	82	-

St. Maartens

Vak	Basis (42 lln)	Kader (82 lln)	GL (59 lln)
Nederlands	19	25	23
Engels	41	79	59
Wiskunde	39	49	54
Nat.&Scheikunde 1	4	9	4
Economie	5	4	-
Frans	0	6	18
Duits	0	-	13
Praktijkvakken	1	3	59

Onze referentie
5221951

Datum
27 juni 2018

Bijlage 2. Twee scenario's

Ervan uitgaande dat voor alle betrokken leerlingen de cijfers van het centraal examen blijven staan voor de vakken waarbij er geen sprake is van hiaten in het schoolexamen, en dat alle missende schoolexamenonderdelen worden ingehaald, zien we twee mogelijke scenario's:

1. Met toepassing van de hardheidsclausule verklaren we het volledige centraal examen geldig;
2. Het centraal examen wordt ongeldig verklaard voor de vakken waarbij er sprake is van hiaten in het schoolexamen.

Hieronder werken wij dit verder uit.

Scenario 1 – Laten staan CE bij tekortkomingen SE

In dit scenario passen we de hardheidsclausule op het volledige centraal examen (CE) toe. In dit scenario moeten alle leerlingen alle hiaten in hun schoolexamen (SE) alsnog inhalen, zowel de vakken waarvoor er ook een centraal examen is als de vakken waarvoor er geen centraal examen is. Het verschil met scenario 2 is dat in scenario 1 het centraal examen 'blijft staan'. Er hoeven dus geen besluiten te worden genomen op grond van artikel 43 van het Examenbesluit.

De praktische gang van zaken is dan op grond van het Examenbesluit als volgt:

1. De leerlingen krijgen bericht voor welke vakken het schoolexamen, en daarmee ook het centraal examen op orde is.
2. De school krijgt een herstelopdracht: de schoolexamens van alle leerlingen moeten alsnog conform het programma van toetsing en afsluiting (PTA) worden afgerond, willen ze kunnen slagen.
3. Directeur en examensecretaris berichten alle leerlingen bij wie niet alle schoolexamens op orde zijn dat de zak/slaagbeslissing wordt ingetrokken tot duidelijk is wat de uiteindelijke cijfers zijn.
4. De minister besluit dat de regel dat het schoolexamen moet zijn afgerond voor aanvang van het centraal examen voor dit geval niet geldt, onder voorwaarde dat het schoolexamen wel wordt afgerond binnen een nader te bepalen termijn.
5. Willen leerlingen het schoolexamen niet afronden, dan dient de directeur voor de niet gedane onderdelen de maatregel te nemen dat de leerlingen dan een 1 krijgen voor het betreffende schoolexamen.
6. Ter borging van de kwaliteit van het schoolexamen wordt een externe examencommissie van deskundigen aangesteld.
7. Na afloop van de afname van het schoolexamen stelt de directeur opnieuw vast welke cijfers er zijn behaald voor de examens en nemen directeur en examensecretaris een nieuwe zak/slaagbeslissing. Er wordt aan de geslaagde leerlingen een diploma uitgereikt.

Scenario 2 – Ongeldig verklaren CE's bij tekortkomingen SE

In dit scenario moeten alle leerlingen alle hiaten in hun schoolexamen alsnog inhalen, zowel de vakken waarvoor er ook een centraal examen is als de vakken waarvoor er geen centraal examen is (Zie bijlage 2 voor een overzicht van

Onze referentie
5221951

Datum
27 juni 2018

eventueel ongeldig te verklaren CE's). Zijn er hiaten in de vakken waarvoor er behalve schoolexamen ook centraal examen is gedaan, dan is het centraal examen voor dit specifieke vak ongeldig en moet ook dit worden overgedaan.

De praktische gang van zaken is dan (op grond van het Examenbesluit) als volgt:

1. De leerlingen krijgen bericht voor welke vakken het schoolexamen, en daarmee ook het centraal examen op orde is.
2. Directeur en examensecretaris berichten alle leerlingen bij wie niet alle schoolexamens op orde zijn dat de zak/slaagbeslissing wordt ingetrokken tot duidelijk is wat de uiteindelijke cijfers zijn.
3. De school krijgt een herstelopdracht die inhoudt dat de schoolexamens van alle leerlingen alsnog conform het PTA moeten worden afgerond.
4. De minister bepaalt met toepassing van de hardheidsclausule dat niet het gehele CE moet worden overgedaan, maar slechts voor de onvolledige vakken.
5. De inspecteur-generaal besluit dat het centraal examen opnieuw moet worden afgenomen, voor de vakken waarvoor het schoolexamen hiaten vertoont.
6. Het in te halen schoolexamen wordt afgenomen en daarna wordt in het 3^e tijdvak het opnieuw te maken centraal examen afgenomen (N.B. daaraan voorafgaand moeten alle schoolexamens compleet zijn).
7. Ter borging van de kwaliteit van het schoolexamen wordt een externe examencommissie van deskundigen aangesteld.
8. De directeur stelt vast welke cijfers er zijn behaald voor de examens.
9. Directeur en examensecretaris nemen een nieuwe zak/slaagbeslissing.
10. Er wordt al dan niet een diploma uitgereikt door de directeur.

Weging van de scenario's

Scenario 1 – Laten staan CE bij tekortkomingen SE

Scenario 1 leidt ertoe dat de betrokken leerlingen zo min mogelijk worden benadeeld door fouten die de school en het bestuur van de school hebben gemaakt en dat ze een betere kans hebben om alsnog hun examen af te ronden en in te stromen in de vervolgopleiding die ze hebben gekozen. Scenario 1 levert naar wij verwachten minder weerstand en minder juridische procedures op. Nadeel kan zijn dat het gezien wordt als het onder druk bezwijken en dat er een zekere relativisering van de regels en precedentwerking vanuit gaat.

Scenario 2 – Ongeldig verklaren CE's bij tekortkomingen SE

Scenario 2 sluit aan bij de regelgeving en bij het aanvankelijk gecommuniceerde besluit. Het benadrukt dat de gang van zaken bij het schoolexamen in Maastricht volstrekt onaanvaardbaar is. Naar we mogen aannemen heeft dit ook een zekere (preventieve) werking naar de rest van het onderwijsveld. Nuancering van de aanpak kan het beeld doen ontstaan dat het toch minder ernstig is, wat er is gebeurd. Tegelijkertijd is scenario 2 een lijn die veel weerstand en mogelijk juridische procedures oproept. De weerstand zien we natuurlijk in eerste instantie bij de leerlingen van VMBO Maastricht en hun ouders, maar ook in de publieke

Onze referentie
5221951

Datum
27 juni 2018

opinie. Er is veel onbegrip over het ongeldig verklaren van het centraal examen, al is nog niet helemaal duidelijk hoe breed dit onbegrip precies leeft. In juridische zin is er het risico dat de rechter de ongeldigverklaring van het centraal examen in strijd vindt met het proportionaliteitsbeginsel, met name omdat er geen signalen zijn (zo blijkt ook uit de eerste bevindingen van het CvTE dat hiernaar onderzoek doet) die twijfel aan de kwaliteit van het centraal examen rechtvaardigen.